

PROGRAMA EMPRESSES I PARLAMENTARIS

Sector biomèdic

setembre de 2009

PARLAMENT DE CATALUNYA

PROGRAMA EMPRESSES I PARLAMENTARIS

Sector biomèdic

Primera edició, juliol de 2010

© Parlament de Catalunya
Parc de la Ciutadella, s/n · 08003 Barcelona
www.parlament.cat · A/e: edicions@parlament.cat
Tel. 933 046 635 · Fax 933 046 636

Consell de redacció
Parlament de Catalunya
Lluís Reales

Assessorament lingüístic
Serveis d'Assessorament Lingüístic

Disseny i maquetació
Departament d'Edicions

Fotografia

© Parlament de Catalunya (Ramon Boadella): p. 6, 8-9, 10, 12, 14, 15, 24, 26, 27, 28-29, 30, 31, 32; (Carles Fargas) p. 3; (Xavier Prat): p. 16, 18, 20-21, 23, 37
© Fotolia.com: Francois Doisnel, portada; Olivier, p. 3; Kay Ransom, p. 4; Ilja Shevcov, p. 33; Andrey Kiselev p. 37.

Impressió: Artyplan, SA, Barcelona
Tiratge: 200 exemplars

DL: B.33645-2010

Edició no venal

PRESENTACIÓ

El programa «Empreses i parlamentaris» s'inscriu en el marc d'un procés de canvis en la concepció de l'exercici del parlamentarisme: una dinàmica de transformació cap a una institució més oberta i propera a la societat, i alhora, en sentit recíproc, cap a una societat més coneixedora del món parlamentari, cap a un país amb una cultura política més gran.

Enguany, el context de crisis financeres i productives d'àmbit global, que presenta aspectes particulars al nostre país, dona un sentit nou i més profund a aquest programa de col·laboració entre la fundació privada FemCAT i el Parlament. Per una banda, conèixer de primera mà les diferents realitats empresarials és essencial per a uns representants polítics que han de fer de la proximitat una de les claus per a trobar les respostes que les crisis exigeixen. Per l'altra, el món empresarial ha de ser conscient de les possibilitats reals i potencials de l'exercici de l'autogovern de Catalunya amb relació als interessos i les demandes dels diferents sectors. Més que més quan les situacions de crisi exigeixen grans canvis en tots els àmbits de la societat, transformacions a què no són alienes ni el món empresarial ni el polític i sobre les quals cal pensar i planificar actuacions de present i projectes de futur.

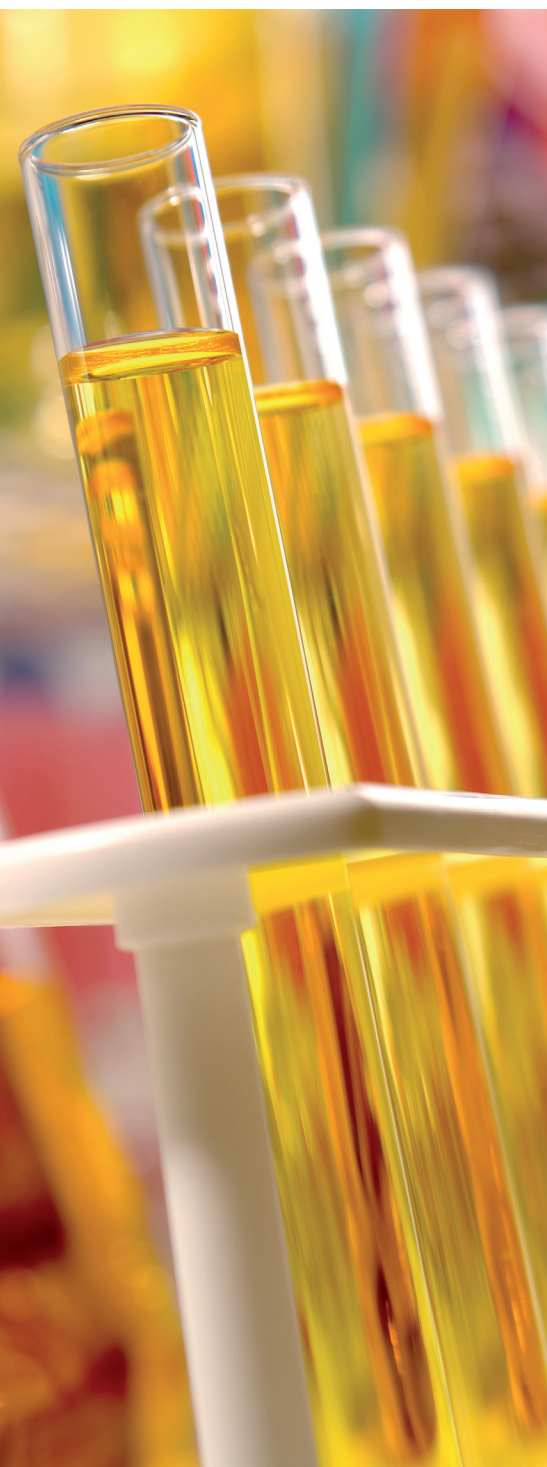
Aquesta publicació recull amb detall la cinquena edició del programa, centrat en aquest cas en el sector biomèdic. Un sector que creix i que sovint es posa com a exemple de sector amb futur, de paradigma d'un nou model productiu basat en el coneixement i la utilitat social. Un sector amb vocació global, que necessita una forta inversió en investigació, recerca i desenvolupament, que demana temps per a consolidar-se. Per aquestes raons, un sector productiu

que els darrers anys ha estat impulsat amb la suma d'esforços del món privat i les administracions públiques, col·laboració reflectida en la creació de la BioRegió i en l'organització Biocat, amb què l'impulsen des del 2006 la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona, juntament amb empreses i entitats representatives del sector.

El resum de la cinquena edició del programa «Empreses i parlamentaris» és a les seves mans i els parla de la trobada dels nostres representants polítics amb un sector empresarial dinàmic, que creix en exportacions, que està adquirint un pes important en la nostra economia i en el nostre món productiu, que té una incidència directa en la qualitat de vida de les persones i que està cridat a tenir un paper protagonista en l'escenari de la Catalunya dels propers anys.

Ernest Benach i Pascual,
President del Parlament de Catalunya

SUMARI

- 5 Introducció
- 7 Parc Científic de Barcelona
- 11 Institut de Bioenginyeria de Catalunya
- 13 Institut de Recerca Biomèdica
- 17 Laboratoris Almirall
- 25 Grup Esteve
- 34 Annex 1. Relació dels participants
- 36 Annex 2. Relació d'activitats

INTRODUCCIÓ

A finals dels anys noranta, les institucions catalanes van fer una aposta decidida i ferma per la recerca biomèdica com a motor de desenvolupament social i econòmic. Aquesta aposta per orientar Catalunya cap a un sector clau de l'economia del coneixement responia a una tradició i a una realitat que fonamentaven la decisió estratègica. D'una banda, a Catalunya hi ha un seguit d'indústries farmacèutiques, molt arrelades al país, que en els darrers anys han fet grans esforços per a adaptar-se a un sector extraordinàriament competitiu en l'àmbit global. De fet, el 60% de la producció farmacèutica de l'Estat es fa a Catalunya.

D'altra banda, Barcelona i el conjunt del país tenen una llarga tradició en assistència sanitària i en investigació clínica. Hi ha grans hospitals que a finals dels anys vuitanta es van adonar que, a més a més d'un bon diagnòstic i una assistència de qualitat, havien d'apostar per la recerca. Diversos professionals de la medicina van liderar aquest procés de maridatge entre la clínica i la investigació que es va nodrir de les primeres generacions de joves, molts dels quals bioquímics, que havien fet estades de formació a les millors universitats del món.

En aquest escenari, que combinava tradició empresarial i uns hospitals amb capacitat i voluntat de crear coneixement, es va dissenyar un projecte, basat en l'excel·lència, per a aconseguir que Catalunya —especialment Barcelona i rodalia— pogués ser un referent mundial en biomedicina. El Govern hi va posar voluntat política i recursos econòmics notables.

Ha passat una dècada, i Barcelona, capital de Catalunya, figura en el mapa global de la biomedicina i està ben posicionada per a esdevenir un referent biomèdic de l'Europa continental. Els competidors —amb qui Catalunya també coopera en projectes científics— són Heidelberg, Estocolm o Viena. De fet, Barcelona i rodalia disposen d'unes infraestructures tecnocientífiques de primer nivell mundial, i també és un lloc atractiu per als talents de la ciència pel caràcter tolerant i obert de la ciutat. Pel que fa a centres concrets, el Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona —que acull mil dos-cents professionals, amb un 30% de personal científic estranger—, l'Institut d'Oncologia de la Vall d'Hebron o el Centre de Regulació Genòmica, entre d'altres, són exemples de la gran competitivitat de la recerca biomèdica que es duu a terme a Catalunya.

El repte principal que té actualment aquest sector és aconseguir que la conjuntura de crisi no freni bruscament l'aposta pública que s'ha fet durant els darrers anys. Paral·lelament, s'haurien d'articular mecanismes per a atraure els mecenes, les institucions i les persones amb recursos econòmics cap a projectes de recerca en biomedicina.

La maduració de l'ecosistema exigeix que les fortaleces —la bona base de coneixement, unes infraestructures de primer nivell, l'atractiu de Barcelona i Catalunya pels millors professionals de la biomedicina— es complementin amb la creació de més valor econòmic i social. La indústria farmacèutica, tan arrelada al país, està fent un esforç per a adaptar-se al nou entorn i a les tendències del mercat global. El sector està en un procés

de canvi i d'adopció de models d'organització característics de les empreses biotecnològiques, però necessita temps. Sigui com sigui, el símptoma més clar de la maduració del sistema és la consolidació i l'èxit empresarial de la majoria d'empreses biomèdiques que han sorgit a Catalunya en els darrers anys i la creació de noves.

En aquest context es va dur a terme la cinquena trobada del programa «Empreses i parlamentaris», que organitzen conjuntament el Parlament de Catalunya i la Fundació FemCAT. A mitjan setembre del 2009, el Parc Científic de Barcelona i les empreses farmacèutiques Almirall i Esteve van ser escollides perquè un grup de parlamentaris coneguessin més a fons un sector estratègic per a Catalunya que està en procés de maduració.

PARC CIENTÍFIC DE BARCELONA

La trobada es va iniciar amb la visita dels parlamentaris al Parc Científic de Barcelona. Joan Gummà, membre del Patronat de FemCAT, després de recordar l'objectiu del programa, va destacar l'oportunitat, en una conjuntura de crisi, d'apropar-se al món de la biomedicina i conèixer una iniciativa centrada en la recerca. A continuació, el director del Parc Científic de Barcelona, Fernando Albericio, va explicar els actius i també els reptes de la institució. Va destacar que el Parc, que pertany a la Universitat de Barcelona, està molt a prop d'altres centres generadors de coneixement, com ara diverses facultats de la Universitat Politècnica de Catalunya i alguns centres del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC). De fet, aquesta zona de Barcelona, l'entrada sud de la Diagonal, ha estat batejada com a «porta del coneixement».

Albericio també va subratllar que el Parc Científic és un punt de trobada entre l'acadèmia i la societat i que l'objectiu principal del Parc és afavorir la innovació, principalment en l'àmbit de les ciències de la vida. «L'empresa ha de ser present a la universitat, i per això aquí tenim setanta-cinc empreses. Advancell, la primera empresa derivada (*spin-off*) creada a l'Estat, va néixer al Parc Ci-

entífic de Barcelona», va recordar Albericio. Però l'empresa nascuda al Parc Científic de Barcelona i que tothom cita quan pensa en històries d'èxit empresarial és Oryzon Genomics, que es va crear l'any 2001 en un petit laboratori del CSIC, després va créixer a la incubadora del Parc Científic fins que, l'estiu del 2009, es va instal·lar en un edifici propi de 2.300 m² a Cornellà. En el període 2008-2012 ha fixat una inversió en recerca de 20 milions d'euros; ha signat acords de col·laboració amb les principals empreses farmacèutiques catalanes i té quaranta-sis patents concedides o en fase de sol·licitud. Oryzon Genomics, que té vuitanta empleats professionals, és un cas d'èxit, ara per ara excepcional, en el món de les empreses biotecnològiques catalanes, però és un símptoma del potencial que tenim per a convertir el coneixement en valor i llocs de treball.

El director del Parc Científic també va destacar la importància de la bioincubadora, que acull les primeres fases d'una iniciativa, és a dir, quan un descobriment o una idea esdevé empresa (empresa emergent i empresa derivada), i el suport rebut del Banc de Santander.

El Parc Científic de Barcelona, que va néixer com a projecte el 1994 i va començar a funcionar

a finals dels anys noranta, ja disposa de dos mil dos-cents professionals que hi treballen. «Aquesta és la nostra gran força: més de dues mil persones orientades a la recerca, al desenvolupament i a la innovació en ciències de la vida i que conformen un entorn que busquen moltes empreses», afirma Albericio. L'aposta pel diàleg entre la ciència i la societat, que és un dels eixos d'acció del Parc Científic, i la creació de Red Emprendia, que aspira a crear un teixit empresarial iberoamericà a partir del coneixement generat a les universitats, van ser també dues iniciatives subratllades per Fernando Albericio.

Arran de la intervenció del director del Parc Científic de Barcelona, el diputat Mohammed

Chaib, del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, es va interessar per l'estratègia de recerca de les grans empreses, per si s'exterioritza o bé es duu a terme amb equips propis. En la mateixa línia, Dolors Clavell, del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, va preguntar sobre les diferències entre la manera d'entendre la recerca d'un centre públic i una empresa privada.

Fernando Albericio va explicar que avui l'empresa biomèdica té tendència a cercar aliances externes i a desenvolupar projectes de recerca conjuntament amb xarxes de talent, siguin d'on siguin, només amb la condició que hi hagi un aeroport proper i ben connectat. Pel que fa a les di-

ferències entre centres de recerca i empreses, Albericio va subratllar que, certament, el que volen és generar riquesa i fer diners. Sigui com sigui, els llenguatges s'han acostat i sovint la col·laboració es concreta en projectes de recerca que s'inicien a la universitat i que després continuen en un entorn empresarial.

D'altra banda, Antoni Castellà, secretari segon de la Mesa del Parlament i membre del Grup Parlamentari de Convergència i Unió, es va interessar pels ingressos i el finançament del Parc Científic de Barcelona. El director del Parc va explicar que el lloguer d'espais i els serveis que ofereixen comporten uns ingressos d'aproximadament mig milió d'euros mensuals. El pressupost total ron-

da els trenta milions d'euros anuals. La directora financera Roser Artal va explicar que, en els darrers anys, el compte de resultats ha estat negatiu. «La gran dificultat que tenim és el finançament de les obres. Les financem per mitjà de crèdits concedits pel Govern de l'Estat i també amb subvencions europees», va detallar.

El Parc Científic de Barcelona - Universitat de Barcelona acull quatre instituts de recerca: l'Institut Català de Ciències del Clima (IC3), creat recentment; l'Institut de Biologia Molecular, adscrit al Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC); l'Institut de Recerca Biomèdica (IRB), i l'Institut de Bioenginyeria de Catalunya (Ibec). Els dos darrers van ser presentats als parlamentaris.

INSTITUT DE BIOENGINYERIA DE CATALUNYA

Josep Anton Planell, director de l'Institut de Bioenginyeria de Catalunya (Ibec), va iniciar la presentació citant una reflexió de Paul Samuelson, premi Nobel d'Economia que va morir a finals del 2009: «El repte que planteja la crisi és combinar la interdisciplinarietat amb el rigor de la disciplina». Precisament aquesta és la gran riquesa de l'Ibec, va afirmar Planell.

L'Ibec s'orienta a la recerca interdisciplinària en el camp de la bioenginyeria i la nanomedicina. La creació i la transferència de coneixement es duu a terme en col·laboració amb hospitals, universitats i empreses. Actualment, aplega setze grups de recerca i cent setanta investigadors, i l'any 2009 va publicar cent trenta articles científics. L'objectiu de cara al 2013 és assolir trenta grups i quatre-cents cinquanta investigadors.

Pel que fa al finançament, l'Ibec, que va començar amb el 100% de subvencions públiques, ja s'acosta a un 40% d'ingrés competitiu; recursos aconseguits amb el setè Programa marc de la Unió Europea, les convocatòries del Ministeri de Ciència i Tecnologia i el Departament d'Innovació, Universitats i Empresa de la Generalitat, i també amb projectes industrials i empreses derivades.

Planell va destacar el model d'organització flexible de l'Ibec, similar al d'una fundació privada. L'administració del centre s'organitza en funció dels projectes, de tal manera que els investigadors no han de dur a terme tasques de gestió.

Les línies de recerca de l'Ibec són sis: la nanobiotecnologia; els biomaterials, els implants i l'enginyeria de teixits; la biotecnologia cel·lular; la instrumentació i els senyals mèdics; la biomecànica i la biofísica cel·lular, i la robòtica i la imatge mèdica. El director de l'Ibec va destacar la recerca de l'equip d'Enric Claverol que ha comportat la primera empresa derivada de l'Ibec, Aleria Biodevices. Aquesta empresa està especialitzada en el desenvolupament de dispositius plàstics, amplificadors i programaris que possibiliten les mesures elèctriques en cultius neuronals i faciliten la investigació de fàrmacs nous. Aleria Biodevices té un sensor i uns xips que es troben en el mercat i dels quals ha obtingut la patent. L'experiència d'aquesta empresa és un referent del que vol ser l'Ibec, un institut molt vertical orientat a un tipus de recerca que té en compte els interessos i les necessitats del mercat.

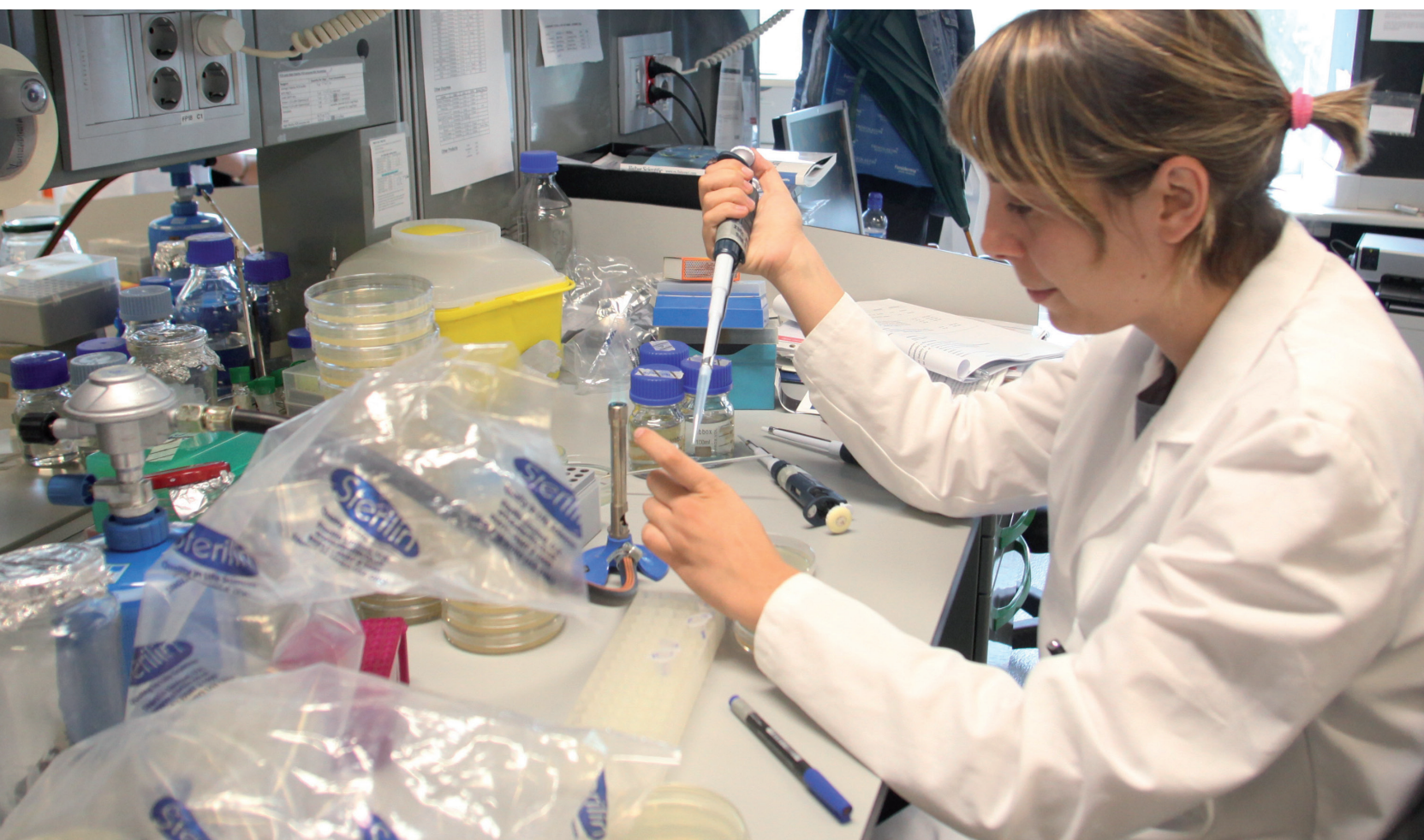
La diputada Dolors Clavell, del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Es-

guerra Unida i Alternativa, es va interessar per les patents, per si eren del mateix Ibec o de les empreses. Josep Anton Planell va comentar que es donen situacions diferents. Si la recerca s'ha fet amb fons de l'Ibec, els investigadors són els titulars de la patent; si el projecte ha estat finançat per una empresa, depèn de l'acord entre les parts. Planell va afirmar que «la participació d'una empresa facilita l'orientació al mercat, una capacitat que els investigadors no acostumem a tenir».

D'altra banda, Rocío Martínez-Sampere, del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, va incidir en la situació dels becaris i sobre quines són les possibilitats de desenvolupar una carrera científica a l'Ibec. Planell va subrat-

llar que els fons per a doctorands són internacionals, fet que crea equips amb persones d'arreu del món. «Si hi ha candidats estrangers que aspiren a una beca, els paguem un bitllet d'avió de baix cost per a entrevistar-los», va assenyalar Planell.

Pel que fa a la carrera científica, va explicar que l'Ibec i la Universitat tenen una relació molt estreta i és habitual que professors universitaris siguin responsables de determinades línies de recerca. Això no obstant, «la ciència ha canviat molt i nosaltres apostem per la mobilitat i la rotació. Creiem que els investigadors, especialment els caps de projectes, han de canviar cada vuit o nou anys», va explicar el director de l'Ibec.

INSTITUT DE RECERCA BIOMÈDICA

El director de l'Institut de Recerca Biomèdica de Barcelona (IRB), Joan Guinovart, va presentar, proper i amb sentit de l'humor, un del centres de referència del Parc Científic de Barcelona, i també va aprofundir en la realitat de la ciència a Catalunya. «Fa deu anys que duem a terme política científica de veritat; per tant, l'estructura del país és tendra. Per exemple, l'Institut de Recerca Biomèdica es va crear l'any 2005, no sense dificultats», va recordar Guinovart. El director adjunt de l'IRB és el conegut investigador Joan Massagué, que té un peu a Nova York, on fa recerca sobre la genètica del càncer, i un altre a Barcelona.

Guinovart va afirmar que «la nostra feina és fer descobriments, coses que no se sabien. El coneixement incremental no dona grans beneficis. Allò que genera riquesa és el coneixement nou». El director de l'IRB va assenyalar que els investigadors han de tenir al costat persones que entenguin les seves línies de recerca i també el funcionament del mercat i de la propietat intel·lectual. Quan és viable, són aquestes persones les que posen en marxa el procés per a patentar. «És un perfil professional nou, una mena de detectius que conversen amb els científics i saben el que fan», va afirmar Guinovart, que ha impulsat aquesta

figura a l'IRB amb l'ajuda de la Fundació Marcel·lino Botín.

La recerca biomèdica de l'IRB es fonamenta en tres eixos de coneixement: biofísica i computació, química, i biologia. «Avui ens trobem en l'era de la biologia, tot és «bio», però té les arrels en la química i la física», va assegurar Guinovart. Segons el director de l'IRB, la ciència ha fet una evolució similar a l'exèrcit. «Els de la meua generació érem guerrillers. I podíem arribar a fer recerca incremental. Però avui no té cap sentit treballar sol, s'ha de treballar en equip, amb vocació internacional i, a més a més, s'ha de saber comunicar el que es fa», va explicar Guinovart. És per això que l'IRB ha impulsat un programa d'activitats educatives i divulgatives que inclouen conferències internacionals, seminaris o tallers i un fòrum anual.

Finalment, el director de l'IRB va incidir en dos reptes que considera fonamentals per a fer madurar i consolidar el sistema biomèdic català. «En un món de competència global és molt difícil mantenir-se en primera línia si les persones i les institucions que tenen recursos no es comprometen amb aquest sector. Hi ha una correlació directa entre les millors universitats del món i els fons

que reben per mitjà del mecenatge», va afirmar Guinovart. El director de l'IRB també va incidir en la importància de divulgar la ciència: una major cultura científica dels ciutadans és un actiu per al futur d'un sector estratègic per a Barcelona i Catalunya.

La diputada Carme Figueras, del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, es va interessar per la relació entre el Parc Científic de Barcelona i altres centres de recerca. «Col·laboreu o competeixiu?», va preguntar. El director de l'IRB va explicar que les grans àrees del món que aposten per la recerca biomèdica tenen molts centres.

«Certament, en algunes activitats bàsiques hi ha repetició, però en altres ens complementem», va assegurar Guinovart.

La diputada Pia Bosch, del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, va plantejar la qüestió de la transferència de tecnologia i com participaven les empreses en la tria de les línies de recerca. Joan Guinovart va assegurar que actualment la gran majoria d'empreses, si més no en l'àmbit biomèdic, es mouen i posen atenció en la recerca. «La mà d'obra s'ha acabat; avui les empreses depenen del cervell d'obra», va sentenciar Guinovart.

A mig matí, els grups van passar de l'aula als laboratoris. La ruta es va iniciar en un dels laboratoris de l'IRB. L'investigador Antonio Zorzano va explicar que el seu grup de recerca s'orienta a determinar els mecanismes moleculars implicats en la resistència a la insulina. «Volem identificar nous gens de susceptibilitat a l'obesitat i a la diabetis de tipus 2», va explicar Zorzano. Després d'una dècada de recerca, del grup n'han sorgit dues empreses biotecnològiques.

Els diputats van conèixer cinc projectes empresarials del Parc Científic de Barcelona: Advan-cell, Aleria Biodevices, Neuroscience Technologies, Infinitec i Era Biotech.

Advancell és una empresa derivada que va sorgir de la universitat fa nou anys amb la participació de l'empresa de capital llavor Barcelona Emprèn. Avui disposa d'una empresa farmacèutica com a soci industrial. Advancell desenvolupa models cel·lulars *in vitro* per a predir l'eficàcia, la seguretat i el mecanisme d'acció de molècules en desenvolupament, fa servir nanosistemes de polímers naturals per a millorar l'administració de fàrmacs, i també desenvolupa noves aplicacions de molècules i fàrmacs.

La primera parada es va fer a les instal·lacions de l'empresa Aleria Biodevices, empresa derivada de l'Ibec, que desenvolupa noves tecnologies biomèdiques. El grup va ser atès pel doctor Enric Claverol. Neuroscience Technologies investiga en l'àmbit del dolor neuropàtic, amb l'avaluació de l'eficàcia, per mitjà d'un mètode propi de cribratge ràpid, dels fàrmacs que desenvolupa la indústria. L'empresa, que treballa en el disseny d'un aparell nou per a tractar el dolor neuropàtic, és dirigida per la doctora Cristina Quiles. «L'experiència del dolor és molt subjectiva», va explicar Jordi Serra, director científic de Neuroscience

Technologies. El doctor Serra impulsa la creació a Barcelona d'un centre de recerca en dolor que ja té el suport de Biocat, el Col·legi de Metges i el clúster Barcelona 22@.

El director d'Infinitec, Alfons Hidalgo, va explicar que l'empresa es dedica al disseny i a la recerca de principis actius nous per a la cosmètica. Els socis tenen formació científica i provenen del món del màrqueting i les vendes. «Som una empresa enfocada al mercat internacional. Treballem perquè la gent pugui millorar l'aparença física. La part de recerca, centrada en el disseny de pèptids, la fem amb el grup de Fernando Albericio», va explicar Alfons Hidalgo, que va demanar més suport per als emprenedors.

Finalment, François Arcand, conseller delegat de l'empresa Era Biotech, va explicar que van iniciar l'activitat l'any 2002 i que es dediquen a la producció de proteïnes complexes a partir de cèl·lules vegetals fent servir una tecnologia pròpia. El valor del sistema és que permet produir proteïnes a baix cost i ràpidament. El dia de la visita, el conseller delegat va anunciar que, al cap d'uns dies, es faria pública una ampliació de capital de cinc milions d'euros per a finançar la recerca.

LABORATORIS ALMIRALL

La visita dels parlamentaris es va dur a terme al Centre de Recerca i Desenvolupament que la companyia té a Sant Feliu de Llobregat. Pere Berga, director de gestió de recerca i desenvolupament de Laboratoris Almirall, va donar la benvinguda i va destacar la iniciativa «perquè hi ha poc coneixement del que hi ha darrere d'un medicament».

La directora de Comunicació Corporativa de Laboratoris Almirall, Míriam Paris, va fer la presentació de l'empresa. «L'estratègia de Laboratoris Almirall és fomentar la recerca; potenciar la nostra presència internacional, sovint per mitjà d'acords amb altres companyies, i mantenir el lideratge al conjunt de l'Estat espanyol, on tenim el 6% del mercat», va subratllar. Laboratoris Almirall és una empresa catalana creada l'any 1944 al barri de Gràcia de Barcelona. Actualment té cinc centres de recerca i desenvolupament, tres a Catalunya i dos a Alemanya; dues plantes químiques, a Sant Andreu de la Barca i Sant Celoni; tres plantes farmacèutiques, a Reinbek (Alemanya), Sant Just Desvern i Sant Andreu de la Barca, i onze filials, la major part de les quals a Europa.

«El gran canvi de Laboratoris Almirall es va dur a terme l'any 1997, quan ens vam fusionar amb Prodesfarma», va recordar la directora de Comunica-

ció Corporativa. L'any 2006 l'empresa va inaugurar el Centre de Recerca i Desenvolupament de Sant Feliu, i l'any 2007 la companyia va sortir a la borsa i al mercat continu espanyol. Aquell mateix any, Laboratoris Almirall va adquirir Hermal, una companyia alemanya líder en dermatologia.

Pel que fa a la posició global d'aquesta empresa d'origen català en el rànquing de la indústria farmacèutica, Míriam Paris va recordar que ocupa «el lloc seixanta-dos en el món, el trenta-cinc a Europa i el quatre a l'Estat espanyol. Els ingressos totals de l'any 2008 van arribar als 1.056 milions d'euros».

A continuació, la responsable de recursos humans de Laboratoris Almirall, Elena Hernández, va explicar que Almirall té tres mil tres-cents professionals, un 15% dels quals —uns quatre-cents— es dediquen a activitats de recerca i desenvolupament.

«El 67% dels professionals són titulats universitaris i un 40% treballen fora de l'Estat espanyol. La mitjana de permanència a l'empresa és d'onze anys», va explicar Elena Hernández. Pel que fa al model de gestió dels recursos humans, «per un nou lloc de treball sempre intentem promocionar els professionals de la companyia, inclosos els becaris o les persones en pràctiques. Ho publiquem

a la intranet, amb total transparència, i si no trobem el perfil a casa aleshores l'anem a buscar fora», va explicar Hernández.

Pel que fa a la ràpida integració dels nouvinguts, Almirall té un programa d'acolliment per a facilitar la incorporació al grup i la comprensió dels valors corporatius. «Es fan jornades informatives, es visiten els centres de l'empresa a Barcelona i la persona coneix personalment el director general. Així mateix, se li assigna un tutor o tutora, que l'ajuda i li transmet la cultura no escrita d'Almirall», va detallar la responsable de recursos humans.

«També tenim cura de la formació dels professionals i del mapa de carrera de cadascú, sense oblidar mai els valors i els objectius compartits. Fins i tot fem mapes de successió, és a dir, dels relleus previstos en cada lloc de treball. Totes les responsabilitats científiques tenen assignades un bo variable en funció dels objectius, a més a més de reconeixements i premis a l'excel·lència i als valors corporatius», va explicar Elena Hernández.

La parlamentària Carme Figueras, del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, va preguntar si la política de premis era coherent amb la filosofia del treball en equip. La responsable de recursos humans va respondre que «avui la investigació no és possible sense el treball en equip, però no volem que es perdi l'esforç individual. Sigui com sigui, els premis més destacats s'atorguen als equips, i els reconeixements individuals són escollits pels companys de feina».

Pere Berga, director de gestió de recerca i desenvolupament, i Josep Lluís Fàbregas, director químic, protagonistes de diversos moments transcendents de la història d'Almirall, van detallar el procés de desenvolupament d'un medicament nou i la manera de treballar del centre de Sant Feliu. Els camps de recerca biomèdica possibles són molts, i tota empresa ha de marcar un focus terapèutic, unes prioritats que aconsellen els assessors científics. «En el cas de Laboratoris Almirall, els esforços de recerca per a desenvolupar fàrmacs els tenim centrats en l'asma, la malaltia pulmonar obstructiva crònica (MPOC), l'artritis reumatoide, l'esclerosi múltiple, la psoriasi i altres alteracions dermatològiques», va detallar Pere Berga. L'any 2008, l'empresa va dedicar 139,3 milions d'euros, és a dir, un 15% de les vendes, a recerca i desenvolupament.

L'àrea de recerca i desenvolupament té una estructura clàssica. El responsable últim com a conseller delegat és Jorge Gallardo, del qual depèn un director de recerca i desenvolupament, amb la coordinació de la gestió de la recerca i de la propietat intel·lectual. Entre les diferents àrees de desenvolupament hi figura Almirall Sofotec, un centre dedicat a la recerca de tecnologies d'inhalació.

Pel que fa a la recerca, la joia de la corona d'Almirall és el centre ubicat a Sant Feliu de Llobregat. El centre de recerca i desenvolupament de Sant Feliu es va inaugurar a mitjans del 2006 i va comportar una inversió de 43 milions d'euros.

«El procés de recerca d'un fàrmac s'inicia amb una idea, suggerida pels comitès científics de l'empresa, que pot esdevenir un mecanisme d'acció lligat a una malaltia concreta», va explicar Pere Berga. Fet el primer pas, el procés de la recerca s'inicia amb el disseny de la molècula per ordinador. «En aquesta fase de química i biologia computacional estructural s'ha de comprovar que la molècula pugui ser objecte de patent, és a dir, que no hi hagi altres equips treballant en el mateix», va explicar Pere Berga. Després, segueixen la síntesi i l'anàlisi química, el cribratge farmacològic i, finalment, la selecció de la molècula candidata. «En aquest punt, el comitè farmacològic avalua si es tira endavant o bé es descarta», segons va detallar el director de recerca i desenvolupament d'Almirall. El pas següent és fer una anàlisi a fons del perfil de la molècula. Això comprèn l'elaboració de perfils farmacocinètics, metabòlics i de seguretat, a més a més d'una preformulació galènica. «El perfil de seguretat té cada cop més importància i exigència», va assenyalar Pere Berga.

El pas següent ja és desenvolupar el medicament, la fase més llarga i cara per a l'empresa.

«Comencem per la preparació galènica i, tot seguit, es duen a terme, si tot va bé, les quatre fases d'un assaig clínic», va explicar el director de gestió de recerca i desenvolupament de Laboratoris Almirall. En la fase I de l'assaig clínic es prova el medicament en voluntaris sans per a determinar-ne la tolerància en l'organisme humà. En la fase II ja hi intervenen malalts, entre tres mil i quatre mil pacients. La fase III consisteix a comparar el fàrmac nou amb un placebo i amb altres productes que ja hi ha en el mercat. Així mateix, s'estudien les interaccions amb altres medicaments i aliments. Un cop superada aquesta fase, s'elabora un dossier del fàrmac nou, que es registra en diferents institucions sanitàries d'arreu del món. Un cop obtinguts els permisos de les autoritats sanitàries, s'inicia la fase IV i el producte ja s'ofereix al mercat. «Les fases II i III són les més llargues i tenen una durada d'entre sis i set anys», va explicar Pere Berga.

De fet, el procés en conjunt abasta entre deu i dotze anys: «el risc és alt, ja que només una de cada vint mil molècules arriba al mercat, el cost és d'entre 600 i 800 milions d'euros i té molta complexitat», va subratllar Berga. «I a més a més ens preocupa el temps que tenim per a recuperar la inversió: la patent només conserva la validesa vint anys, i després el medicament esdevé genèric», va detallar.

De fet, en els darrers anys la indústria farmacèutica s'ha vist afectada per una reestructuració profunda per a adaptar-se als nous temps, a les normatives i als valors emergents. Avui les empreses farmacèutiques fan la recerca en col·laboració amb els centres universitaris i els parcs científics; s'han adaptat als criteris internacionals d'harmonització i als requisits regulatoris, i han transformat els processos de producció per a asse-

gurar la protecció del medi ambient. «Tenim molt clar que hem d'eliminar tots els residus que generem», va subratllar Berga.

Des d'un punt de vista organitzatiu, els nous temps i la gran competència obliguen a desenvolupar un treball en equip molt efectiu i a dur a terme una organització matricial dels projectes. «De cara al 2015 ens hem fixat l'objectiu de dedicar dos mil quinze dies, és a dir, entre sis i set anys, com a temps màxim, per a desenvolupar un fàrmac», va explicar Pere Berga.

Laboratoris Almirall té gairebé una vintena de projectes en curs, que involucren el mateix nombre de molècules noves. D'aquestes molècules en van destacar una de derivada del cànnabis per

a tractar el dolor oncològic i l'esclerosi múltiple, actualment en fase de registre, i una altra, que es troba en la fase III de l'assaig clínic, orientada al tractament de la síndrome del budell irritable.

Però la molècula que Almirall considera el nou producte estrella és el bromur de clidini, un fàrmac que ha resultat de la investigació pròpia dissenyat per a tractar la malaltia pulmonar obstructiva crònica, una malaltia respiratòria molt estesa. Aquest medicament, que es preveu que s'enregistrarà a principis del 2010, incorpora una dispositiu inhalador multidosi.

«Els productes per a inhalar són una combinació de fàrmac i dispensador. Actualment la tendència del mercat són els inhaladors de pols seca,

que no necessiten gas per a funcionar. Aquests dispositius són tot un món, atès que, per a desenvolupar-los, s'ha de conèixer la mecànica de fluids, la química de polímers i tota la tecnologia de la injecció de plàstics», va explicar Josep Lluís Fàbregas.

De fet, Almirall fa una dècada va decidir apostar per aquesta tecnologia i va adquirir una empresa alemanya especialitzada en aquest camp. La regulació és molt exigent amb aquests tipus de fàrmacs, molt més que amb els injectables, perquè l'inhalador ha de ser del tot fiable i intuïtiu per al pacient. «Són peces de precisió que han de tenir un cost viable. Aquest fàrmac és el resultat de molts anys de recerca i treball», va assegurar

Josep Lluís Fàbregas. En el cas del bromur de clidini, s'ha determinat que, per a fer rendible la inversió, l'inhalador també es pugui fer servir per a altres medicaments.

Pere Berga va insistir en el gran esforç que comporta desenvolupar un fàrmac, i més si es prioritza la seguretat fins i tot més que l'eficàcia, com avui fan les autoritats sanitàries. «Els efectes d'alguns medicaments descoberts *a posteriori*, com ara la talidomida, han portat a fer molts estudis previs abans de ser aprovats definitivament. Per exemple, la Food and Drug Administration dels Estats Units obliga a analitzar l'alteració de la freqüència cardíaca de tot fàrmac nou», va subratllar Berga. La tendència actual pel que fa als estudis

clínic és fer-los multicèntrics, és a dir, a segments de població diferents. «S'ha de tenir en compte que, per exemple, els hàbits alimentaris de la persona o el grup analitzats poden condicionar els resultats d'un assaig clínic», va afirmar Fàbregas.

La diputada Teresa Estruch, del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, va preguntar quins són els motius que porten, de tant en tant, a retirar lots de medicaments del mercat. Pere Berga li va explicar que els controls de qualitat de la indústria són molt estrictes, igual que les normes de fabricació. «Si es retira un lot, fet molt poc habitual, es pot deure a problemes d'estabilitat derivats del fet que el transport no s'ha fet correctament», va explicar.

Pia Bosch, del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, va plantejar què pensaven els directius de Laboratoris Almirall sobre la qualificació de les persones que sortien de les nostres universitats i si confiaven en els investigadors. Pere Berga li va respondre que «fa vint anys era difícil confiar en la Universitat espanyola. Però les coses han canviat en els darrers anys. Ara es fa recerca de molta qualitat i, quan hi ha un acord de col·laboració, es compleixen els terminis». Pel que fa al nivell de formació, Josep Lluís Fàbregas va subratllar que «Almirall és molt exigent amb els seus professionals i, per tant, volem gent ben preparada. I trobem gent jove, preparada sòlidament, amb una formació bàsica per a especialitzar-se. Potser hi ha un buit entre la idea de la recerca que tenen els joves i la demanda real de l'empresa. La màquina universitària està ben ajustada per a formar científics bàsics i no tant per a la investigació aplicada».

Carme Figueras, del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, es va interessar pels assajos clínics i per quins hospitals hi participen. «La qualitat dels hospitals espanyols per

a portar a terme assajos clínics és molt bona. De fet, la part experimental de qualsevol assaig clínic està regulada detalladament. Les empreses triem l'hospital i l'especialista», va explicar Berga.

Carme Figueras també va preguntar en quin moment es decideix la via d'administració del medicament. Fàbregas va explicar que «la via d'administració és dictada per l'estudi farmacològic i depèn de l'òrgan sobre el qual es vol actuar. Per exemple, no té sentit desenvolupar un fàrmac que per a ser efectiu s'hagi de prendre cada dues hores. Certament es fa una valoració econòmica, però els criteris de cost són secundaris».

Benet Maimí, del Grup Parlamentari de Convergència i Unió, es va interessar per com es trien els noms dels medicaments. Pere Berga li va respondre que sovint el nom té relació amb la composició química del medicament.

El diputat Santiago Rodríguez, del Grup Parlamentari del Partit Popular, va voler saber si el medicament Almax, un protector gàstric que fabrica Almirall, es venia més o menys a causa de la crisi. Pere Berga li va comentar que «aquest medicament no s'acostuma a comprar directament, sinó que se'n demana la recepta al metge. La crisi afecta els productes de dermofarmàcia i parafarmàcia i no els medicaments per a combatre el colesterol o la diabetis, per exemple, que es continuen fent servir».

A continuació, Berga i Fàbregas van explicar el compromís social de Laboratoris Almirall en relació amb la recerca i el desenvolupament. Ho van concretar en quatre punts: la participació de l'empresa en el teixit industrial de Catalunya; la col·laboració amb les universitats i els centres de recerca; ser el laboratori espanyol que dedica més recursos a la recerca i el desenvolupament, i ser l'empresa farmacèutica espanyola que comercialitza

més productes, tant en el mercat nacional com en l'internacional, com a resultat de la recerca.

Per a mantenir aquests compromisos i fer-los possibles, els directius d'Almirall van argumentar que era necessari un entorn que garanteixi un marc polític i econòmic estable, incentius fiscals, respecte a la propietat intel·lectual i un reconeixement a l'esforç investigador que fan les empreses farmacèutiques. «Per nosaltres seria més fàcil convertir-nos en un laboratori de genèrics, però volem mantenir l'aposta per la recerca malgrat que l'Estat espanyol és el país d'Europa en què els preus dels medicaments són més barats», van recordar Berga i Fàbregas.

Finalitzades les presentacions, els parlamentaris van visitar, organitzats en dos grups, els laboratoris del centre de Sant Feliu de Llobregat.

El recorregut els va portar per la cinquantena d'espais en els quals treballen els químics cercant molècules; el departament de biologia *in vitro*, on es comproven els efectes de les molècules triades; el magatzem de molècules —més de cent mil—; el departament d'histopatologia, on s'analitzen els efectes de les molècules en termes d'eficàcia i seguretat i on moren molts projectes; una petita fàbrica on s'elaboren els productes per als assajos clínics, i, finalment, el Laboratori de Química Mèdica. Al final del recorregut els parlamentaris també van conèixer el departament de propietat intel·lectual, on un grup transdisciplinar de metges, economistes i altres professionals controlen els quaranta assajos clínics que hi ha actualment en marxa. La trobada va acabar amb un dinar al restaurant dels laboratoris.

GRUP ESTEVE

El grup Esteve va ser l'empresa escollida per a la darrera jornada dedicada al sector biomèdic. Albert Esteve, vicepresident del grup, va donar la benvinguda al grup de parlamentaris. «Catalunya té un clúster biomèdic important de què formem part. El desenvolupament de medicaments, que té un cost molt elevat —entre 600 i 800 milions d'euros per fàrmac—, té una relació estreta amb la ciència», va explicar Albert Esteve, que va anunciar que el grup té previst traslladar totes les activitats de recerca a un nou edifici a Sant Cugat del Vallès.

El vicepresident del grup Esteve va recordar que són una empresa molt diversificada i internacionalitzada, ja que «tenim dues plantes a Mèxic i dues a la Xina».

Albert Esteve va destacar que el sector farmacèutic es caracteritza per estar altament regulat, realitat que comporta «una relació, per no dir dependència, alta i intensa amb l'Administració». Pel que fa a la intervenció política, va afirmar que «és un factor clau. De l'acció política depèn com es gestiona la despesa farmacèutica, com es porta a terme la investigació clínica a Catalunya o les polítiques d'inspecció. Les directives europees també tenen una gran influència».

A continuació es va projectar un vídeo que descrivia a grans trets el grup Esteve. Entre les idees i les fites principals de l'empresa hi ha el talent de les persones i el treball en equip; l'acord de l'any 1968 amb el grup Puig per a crear Isdin; l'aliança d'empreses (*joint venture*) recent amb una empresa japonesa; la inversió en recerca, molt centrada en l'àmbit del dolor, que comporta entre el 8% i el 12% de la facturació, i la voluntat de la proximitat i d'apostar per la sostenibilitat i el respecte al medi ambient.

Rosend Tost, director general del grup Esteve, va explicar els orígens de l'empresa i va fer una explicació detallada de les activitats i les estratègies del grup. Va recordar que la fundació es remunta a l'any 1929 a la localitat de Manresa. Actualment, el grup Esteve té més de tres mil col·laboradors arreu del món, uns tres-cents cinquanta dels quals desenvolupen activitats relacionades amb la recerca i el desenvolupament. Pel que fa a les vendes durant el 2009, la xifra és d'uns 950 milions d'euros, un 46% en vendes internacionals.

Rosend Tost va destacar que, «des de l'any 2005, el grup Esteve ha incrementat els recursos humans». La política d'internacionalització és una característica del grup Esteve, ja que «des de fa

vint anys som a Mèxic i, actualment, tenim instal·lacions pròpies i filials a Europa, Àsia i l'Amèrica del Nord», segons va explicar el director general.

Pel que fa a Catalunya, el barri barceloní del Guinardó acull la seu central del grup Esteve i el Centre de Recerca i Desenvolupament, que és previst que es traslladi a Sant Cugat del Vallès. «Avui s'ha de ser excel·lent i un referent mundial en algun àmbit. Nosaltres ho volem ser, i per això focalitzem els recursos en l'analgèsia. El nostre model de recerca s'organitza a partir d'un equip intern mínim i tota una xarxa arreu del món que et permet situar en la frontera del coneixement. La recerca no es pot fer només de portes endins», va argumentar Rossend Tost.

El grup Esteve disposa d'un centre de química d'investigació i desenvolupament al Besòs, i de dues plantes de principis actius a Celrà —que produeix principalment per al mercat dels Estats Units— i Banyeres del Penedès, a més a més de la moderna planta farmacèutica de Martorelles, amb una capacitat de producció de cinquanta milions d'unitats.

«La innovació és la nostra raó de ser. Tenim medicaments arreu del món com a resultat de la recerca pròpia, i tanmateix apostem, d'una banda, per la innovació en noves formes farmacèutiques i galèniques i, de l'altra, pel desenvolupament de nous processos de fabricació de principis actius», va explicar Rossend Tost.

Per a subratllar el compromís del grup Esteve amb la recerca, Tost va posar com a exemple l'aliança estratègica Hivacat, un partenariat públic-privat per al desenvolupament d'una vacuna contra la sida en el qual participa el grup Esteve, a més a més de l'Institut d'Investigació de la Sida, l'Obra Social "la Caixa", la Generalitat de Catalunya i la Fundació Clínic.

Pel que fa als àmbits d'activitat, el grup Esteve està organitzat en sis unitats de negoci: Comercial Farma, orientada a la prescripció, farmàcia/OTC i vacunes; Pharmadose, dedicada a llicenciar productes genèrics; Pensa Pharma, creada l'any 2006 per a fabricar genèrics un cop esgotat el període de protecció de qualsevol fàrmac; Veterinària, orientada a tractaments per a animals de companyia i també grans animals; Esteve Química, la part del grup que fabrica principis actius, que es venen tant a les empreses del grup com a tercers, i, finalment, la Unitat d'Aliances Estratègiques, on destaquen Isdin, l'acord amb el grup Puig, i l'acord recent amb l'empresa Teijin Healthcare per a comercialitzar aparells respiratoris per a habitatges.

«Els catalans tenim bona capacitat de relació, ens entenem amb molta gent i això facilita les ali-ances estratègiques», va afirmar Rossend Tost.

El director general del grup Esteve també es va referir a la responsabilitat social. «Tenim una àrea de sostenibilitat que impulsa la responsabilitat social corporativa a tots els països en què tenim presència. Participem en xarxes mundials, com ara Caring for Climate; dediquem recursos als fons Gavi, per a la vacunació infantil, i al programa Cuida'm, de l'Hospital Sant Joan de Déu, i col·laborem amb Càritas, el Banc dels Aliments, Farma Mundi i la Creu Roja, entre altres institucions».

De cara al futur, i posant els ulls en el 2015, el grup Esteve centra els objectius en una original

equació: $E^{15} = i^3/p^2$: Esteve 2015 = i^3 (innovació, internacionalització, interès) / p^2 (bones persones i bons professionals). «El nostre actiu més important són les persones», va subratllar Rossend Tost.

Antoni Castellà, secretari segon de la Mesa del Parlament i membre del Grup Parlamentari de Convergència i Unió, es va interessar per l'organització interna de l'equip de recerca. «Tenim un equip propi que dirigeix una persona que ha estat molts anys als Estats Units. Pel que fa a l'àmbit més farmacològic, el director actual ha estat promocionat internament i provenia d'un entorn científic», va explicar Tost. El vicepresident Albert Esteve va afegir que «triem els millors experts internacionals i tenim una organització en xarxa».

La directora de l'Àrea Industrial, Farmacèutica i d'Innovació del grup Esteve, Maria Cinta Lacasa, va introduir la visita a la planta pilot i als laboratoris ubicats a Martorelles. Lacasa va destacar tres eixos que caracteritzen la planta d'Esteve: la voluntat d'innovació farmacèutica, un procés productiu que prioritza la qualitat, i una cura especial en la logística, tant nacional com internacional.

Pel que fa a la innovació, «el nostre objectiu és aportar valor afegit al producte per mitjà de galèniques que facin possible la comoditat al pacient, uns efectes secundaris menors i una millora de l'efecte terapèutic», va explicar la directora de l'Àrea Industrial, Farmacèutica i d'Innovació.

La comoditat per al pacient té a veure, per exemple, amb prendre el medicament només un cop al dia, en una dosi menor i amb un efecte terapèutic major. L'equip que treballa en innovació està format per setanta persones, entre químics, farmacèutics i tècnics amb formació professional.

La planta farmacèutica d'Esteve a Martorelles té una superfície edificada de 67.644 m². «La planta està aprovada per les autoritats sanitàries locals i per la Food and Drug Administration nord-americana, fet que ens permet vendre als Estats Units, i, a més a més, té el certificat ISO 14.001, entre altres», va explicar Maria Cinta Lacasa.

La planta fabrica diferents formes farmacèutiques: sòlids, com ara granulats, comprimits,

càpsules o boletes que no es poden comprimir; líquids, com ara solucions i suspensions; supositoris i òvuls, i també pomades i cremes. Lacasa va detallar que, «dels cent milions d'unitats que es fabriquen, el 60% són per a tercers. La qualitat i la seguretat són clau en tot el procés: una de cada quatre persones es dedica a temes de qualitat». I va afegir que «els cinc-cents noranta professionals de la planta treballen per innovar, tant en produir com en procés; per fabricar un producte final amb la màxima qualitat; per donar servei a les diferents unitats de negoci del grup Esteve i, és clar, per optimitzar el costos. Els sistemes que tenim garanteixen que no s'hagi de retirar mai el producte del mercat», va afirmar Lacasa.

Abans d'iniciar la visita, Rocío Martínez-Sampere, del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, es va interessar per la patent dels medicaments. Lacasa li va respondre que «Esteve té productes que són llicències de multinacionals i productes que han estat patentats per l'empresa».

Després de les explicacions de la directora de l'Àrea Industrial, Farmacèutica i d'Innovació, es va incorporar a la visita Ernest Benach, president del Parlament de Catalunya.

La visita, en dos grups, va recórrer un immens magatzem totalment automatitzat; el laboratori de control de qualitat i innovació farmacèutica i la planta de producció. Els directius de Pharmadose Ángel Calderón, director; Mònica Coronas,

directora tècnica; Rafael Lorente, responsable de recursos humans; Joan Navales, director d'operacions; Javier Traver, director de logística, i Lluís Vicente, director de qualitat, van acompanyar el grup de parlamentaris. Les característiques de l'envàs, tant pel que fa al material com al disseny, la importància de la seguretat en tot el procés de fabricació, que inclou la identificació de les càpsules defectuoses, o els detalls del funcionament i la gestió del magatzem van centrar les explicacions dels directius del grup Esteve.

Deu minuts abans de les dues del migdia, abans del dinar, el vicepresident del grup Esteve, el president de la Fundació FemCAT i el president del Parlament de Catalunya van dir unes paraules.

Albert Esteve va destacar que «el clúster biomèdic que hi ha a Catalunya és molt importat. Gairebé el 40% de la recerca que es fa a Catalunya té a veure amb la biomedicina i, per tant, és un sector al qual cal donar suport». També va afirmar que la indústria farmacèutica està molt regulada, fet que obliga a desenvolupar «uns estàndards de qualitat als quals no volem renunciar. Demanen sensibilitat per les nostres inquietuds».

Josep Mateu, president de FemCAT, va subratllar la importància de les trobades i va plantejar quatre idees en forma de diagnòstic del moment que viuen les empreses. «Les nostres empreses competeixen en inferioritat de condicions. Per a innovar s'ha d'invertir, i manquen recursos», va dir Mateu. També va afirmar que «les infraestructures són per a un país allò que la tecnologia és per a les empreses. I tenim mancances». Sobre la crisi, va afirmar que, «en èpoques de bonança econòmica, els joves són més mandrosos, com han demostrat alguns estudis. La crisi obliga a l'esforç i a desplegar la imaginació». Finalment, Josep Mateu va subratllar que, «en general, les nostres empreses no tenen prou dimensió per a afrontar el repte que comporta la globalització». I, com a conclusió, Mateu va proposar que es «fomenti encara més el partenariat públic-privat».

El president del Parlament de Catalunya, Ernest Benach, va subratllar l'èxit del programa «Empreses i parlamentaris» i el va posar com a exemple del camí iniciat pel Parlament per a obrir-se a la societat. «Hem d'intentar donar més qualitat a tot el que fem», va afirmar el president del Parlament. També va felicitar el grup Esteve per la política d'internacionalització i perquè és un exemple entre les empreses catalanes. «Ens hem de desacomplexar i tenir més presència en el

món. I hem de crear i enfortir el teixit productiu del país», va concloure Ernest Benach.

Acabat el dinar, es va dur a terme un diàleg entre els participants. Albert Esteve va donar el tret de sortida, i M. Rosa Fortuny, del Grup Parlamentari de Convergència i Unió, va felicitar el grup Esteve i va remarcar les perspectives que s'obren en visitar les empreses. Va destacar la voluntat d'internacionalització del grup Esteve i la manera que té de fer país. «A més a més, no conec cap expedient de regulació d'ocupació en aquest sector», va concloure M. Rosa Fortuny.

Pia Bosch, del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, es va afegir a les paraules de Fortuny i va preguntar als directius d'Esteve sobre els riscos principals, pel que fa a la competència mundial, i si hi ha prou sensibilitat de la classe política cap al sector.

Rosend Tost, director general del grup Esteve, va destacar dos riscos essencials: «els de mercat, a causa dels països emergents, que hem d'afrontar amb la innovació; i els que tenen a veure amb una regulació que no depèn de nosaltres i que afecta, per exemple, els preus dels medicaments. Els riscos regulatoris són els que ens preocupen més». Tost va recordar que l'Estat espanyol és el país d'Europa en què els preus dels medicaments són més baixos. «La nostra estratègia és augmentar l'exportació, que l'any 2009 ja arriba al 50% de la producció i que volem que arribi a dos terços», va concloure Tost.

Carme Figueras, del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, va destacar l'aposta de Catalunya per aquest sector i l'existència d'una indústria catalana. Alhora va recordar que «els medicaments es paguen amb els diners de tots i hem d'administrar bé els recursos públics».

Albert Esteve li va respondre que «nosaltres no volem una indústria subvencionada. Tenim clar que per a ser competitius hem de ser globals. Per això hem impulsat dues plantes a la Xina. Però l'altre extrem seria perjudicial per a la indústria del país. En els darrers anys hem invertit en recerca uns 550 milions d'euros; és una quantitat que està molt lluny de les inversions de Glaxo o Pzifer, però representa una part important de la nostra xifra de negoci. Sigui com sigui, crec que els genèrics ajudaran molt a contenir la despesa farmacèutica».

Carme Figueras es va preguntar sobre el paper d'Europa i si una agència europea hauria d'unificar preus per a tots els països de la Unió Europea. D'altra banda, Joan Raventós, del Grup Parlamentari de Convergència i Unió, va destacar la realitat laboral en un període de crisi, i es va interessar per com el grup Esteve gestiona la situació des del punt de vista de la formació i la mobilitat dels treballadors.

Maria Cinta Lacasa va destacar els esforços i les dificultats de reconvertir els professionals per a poder fabricar per a tercers a uns preus competitius. «Quan vaig arribar a la planta hi havia cent noranta treballadors. Ara som gairebé set-cents. La fabricació per a altres ha comportat un esforç grandíssim. I la legislació que tenim no ajuda gens. Tenim una legislació laboral deficient, que no ens agrada en absolut. Nosaltres necessitem professionals amb una formació més bona, més compromesa», va afirmar la directora de l'Àrea Industrial, Farmacèutica i d'Innovació.

Antoni Castellà, del Grup Parlamentari de Convergència i Unió, va destacar l'esperit emprenedor que havia copsat en Esteve. «Som un país petit però emprenedor. A més a més, en els darrers anys, hem fet un esforç per a invertir en recerca i innovació. Però tenim recursos limitats i hem de prioritzar i prendre decisions que no són gens senzilles», va afirmar Antoni Castellà.

Segons Albert Esteve, atès que som un país petit, és clar que «s'hauria de focalitzar els recursos en alguns sectors. Un bon exemple pot ser el model de Cambridge. Sigui com sigui, el que em sembla prioritari és fer canvis en el sector de l'ensenyament».

Patrícia Gomà, del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, es va referir al cas de Finlàndia, que gràcies a tenir un Estat al dar-

rere ha donat suport al desenvolupament de diversos sectors i hi ha pogut destinar grans recursos.

El vicepresident del grup Esteve va respondre dient que «Finlàndia no té sol, i nosaltres no tenim Estat. Això és així i hem d'aspirar a un bon finançament, però en cap cas no ens hem d'inhibir. Segurament hem de fer un esforç doble, però com a indústria, en la mesura de les nostres possibilitats, estem disposats a fer-lo».

El president del Parlament de Catalunya, Ernest Benach, va cloure el diàleg referint-se a l'esperit d'un sector estratègic i de futur per a Catalunya. «Pot semblar que no podem ser líders mundials, però sí que podem. Els catalans sabem anar pel món», va afirmar Ernest Benach.

RELACIÓ DELS PARTICIPANTS

PARLAMENTARIS

I. Sr. Antoni Castellà, del G. P. de Convergència i Unió i secretari segon de la Mesa

I. Sra. Meritxell Borràs, del G. P. de Convergència i Unió

I. Sra. M. Rosa Fortuny, del G. P. de Convergència i Unió

I. Sra. M. Assumpció Laïlla, del G. P. de Convergència i Unió

I. Sr. Benet Maimí, del G. P. de Convergència i Unió

Il·lm. Sr. Joan Morell, del G. P. de Convergència i Unió

I. Sr. Joan Raventós, del G. P. de Convergència i Unió

I. Sra. Meritxell Ruiz, del G. P. de Convergència i Unió

I. Sr. Francesc Sancho, del G. P. de Convergència i Unió

I. Sra. Pia Bosch, del G. P. Socialistes - Ciutadans pel Canvi

I. Sr. Josep Casajuana, del G. P. Socialistes - Ciutadans pel Canvi

I. Sr. Mohammed Chaib, del G. P. Socialistes - Ciutadans pel Canvi

I. Sra. Teresa Estruch, del G. P. Socialistes - Ciutadans pel Canvi

I. Sra. Rosa M. Ferrer, del G. P. Socialistes - Ciutadans pel Canvi

H. Sra. Carme Figueras, del G. P. Socialistes - Ciutadans pel Canvi

I. Sr. Antoni Llevot, del G. P. Socialistes - Ciutadans pel Canvi

I. Sra. Rocío Martínez-Sampere, del G. P. Socialistes - Ciutadans pel Canvi

H. Sra. Caterina Mieras, del G. P. Socialistes - Ciutadans pel Canvi

I. Sr. Uriel Bertran, del G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya

I. Sra. M. Àngels Cabasés, del G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya

I. Sra. Patrícia Gomà, del G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya

H. Sr. Xavier Vendrell, del G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya

I. Sra. M. Belén Pajares, del G. P. del Partit Popular

I. Sr. Santi Rodríguez, del G. P. del Partit Popular

I. Sra. Dolors Clavell, del G. P. d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa

I. Sr. José Domingo, del Grup Mixt

EMPRESARIS DEL FEMCAT

Sr. Josep Mateu, director general del Reial Automòbil Club de Catalunya i president de la Fundació FemCAT

Sr. Joaquim Boixareu, conseller delegat d'Irestal Group i tresorer de la Fundació FemCAT

Sr. Joan Gummà, vicepresident d'Abantia i patró de la Fundació FemCAT

Sr. Xavier Cambra, president de Dèria Editors i secretari general de la Fundació FemCAT

Sr. Ricard Aubert, conseller delegat de Simon Holding i patró de la Fundació FemCAT

Sr. Jordi Cuixart, director general d'Aranow Packaging i patró de la Fundació FemCAT

EQUIP DE SUPORT

Sra. Francesca Guardiola, del Parlament de Catalunya

Sra. Laura Garcia, de la Fundació FemCAT

Sra. Teresa Navarro, de la Fundació FemCAT

Sr. Lluís Reales, periodista, professor de la Universitat Autònoma de Barcelona i col·laborador de la Fundació FemCAT

RELACIÓ D'ACTIVITATS

Dimecres, 16 de setembre

INSTITUT DE RECERCA BIOMÈDICA - PARC CIENTÍFIC DE BARCELONA

- 10.00 h** BENVINGUDA
- EXPOSICIONS
Presentació del cinquè programa «Empreses i Parlamentaris», a càrrec del Sr. Joan Gummà.
Presentació del Parc Científic de Barcelona, a càrrec del Dr. Fernando Albericio.
Presentació de l'Institut de Bioenginyeria de Catalunya, a càrrec del Dr. Josep A. Planell.
Presentació de l'Institut de Recerca Biomèdica de Barcelona, a càrrec del Dr. Joan Guinovart.
Debat obert.
- 12.00 h** VISITA
a l'Institut de Recerca Biomèdica de Barcelona
- 12.15 h** VISITA
de les empreses derivades (*spin-off*) del Parc Científic de Barcelona: Advancell, Aleria Biodevices, Neuroscience Technologies, Infinitec i Era Biotech
- 12.30 h** VISITA
a l'Institut de Bioenginyeria de Barcelona

Dijous, 17 de setembre

LABORATORIS ALMIRALL, SA, CENTRE DE RECERCA I DESENVOLUPAMENT DE SANT FELIU DE LLOBREGAT

- 10.00 h** BENVINGUDA
- EXPOSICIONS
Presentació corporativa, a càrrec de la Sra. Míriam Paris, cap de Comunicació Corporativa.
Presentació de Recursos Humans i Formació, a càrrec de la Sra. Elena Hernández, cap de Recursos Humans en Recerca i Desenvolupament.
Presentació de les activitats de recerca i desenvolupament de la companyia, a càrrec del Dr. Pere Berga, director de Gestió de R+D de Laboratoris Almirall.
Presentació i explicació d'un medicament nou, a càrrec del Dr. Josep Lluís Fàbregas, director de Desenvolupament Farmacèutic.
Debat obert.
- 11.45 h** VISITA I RECORREGUT
al Centre de Recerca i Desenvolupament
- 13.30 h** DINAR AMB DEBAT
a la seu de Laboratoris Almirall

Divendres, 18 de setembre

ESTEVE, CENTRE DE PRODUCTES ACABATS
A MARTORELLES

10.00 h BENVINGUDA

EXPOSICIONS

Introducció al grup Esteve, a càrrec del Sr. Albert Esteve, vicepresident del grup Esteve.

Presentació corporativa, a càrrec del Sr. Rossend Tost, director general del grup Esteve.

Breu explicació del desenvolupament de la visita a càrrec de la Sra. M. Cinta Lacasa, directora de l'Àrea Industrial Farmacèutica i d'Innovació.

Torn de preguntes

11.30 h VISITA a les instal·lacions del grup Esteve. Recorregut per les instal·lacions d'innovació i recerca, i visita a la planta productiva

14.00 h DINAR INSTITUCIONAL amb el M. H. Sr. Ernest Benach, president del Parlament de Catalunya. Col·loqui debat

